

børn, og jeg synes også, det er fortrinligt, at vi har børnehaver og pædagoger til at passe vores børn. Jeg synes også, det er fortrinligt, vi har hjemmehjælp til at tage sig af omsorgen for vores ældre, så det er for mig ikke et spørgsmål om, at de systemer, der er, nedbrydes, fordi det hele nu er af lave.

Men jeg synes, det er vigtige spørgsmål at rejse, og vi ved at ansætte endnu flere pædagoger, ved at ansætte endnu flere hjemmehjælpere, kommer ud over det, som bliver stadig flere børns og er rigtig mange ældres problem, nemlig ensomhed. Det tror jeg ikke.

Derfor vil jeg sige, at for os i Kristeligt Folkeparti er det ikke et spørgsmål om, at enten har vi systemerne, eller også har vi ikke systemerne. Det er et spørgsmål om, at vi kollektivt har et ansvar over for vores børn og vores ældre, men at vi så sandelig også har brug for i civilsamfundet at styrke de menneskelige fællesskaber, som kan være med til at samle op der, hvor et system ikke samler op, for det samler ikke alle op.

(Kort bemærkning).

Brian Mikkelsen (KF):

Nu skal vi, det siger jeg henvendt til hr. Peter Duetoft, som jeg sætter meget højt, passe på ikke at blive alt for konservative her.

Sagen er jo den, at hvis man vil bevare vores velfærdssamfund, så skal vi også forandre vores velfærdssamfund. Det vil sige, man bliver nødt til at turde indstille sig på væsentlige ændringer. Man kan jo ikke bare tage en diskussion med de unge mennesker, som var fremme i morges i radioen og tv, om nogle vidtgående ting, hvis man ikke også siger, man er indstillet på at diskutere, hvad det er, vi vil med vores velfærdssamfund.

Det velfærdssamfund, vi har, er blevet til alt for meget stat og alt for lidt samfund. Det er blevet til en masse sociale systemer, som jo vikler sig ind i hinanden. Det tror jeg er en kendsgerning, som alle er opmærksomme på, medens de mennesker, vi her taler om, måske mest af alt ønsker opmærksomhed og så frihed til at klare sig selv. Det er jo det, det handler om. Jeg tror ikke, der er nogen mennesker, som ikke har en grundlæggende trang inde i sig selv til helst selv at ville klare problemerne. »Der er da ikke andre, der skal klare problemerne for mig.«

Man har altså kort sagt med det samfund, vi har opnået i dag, vænnet for mange af med at tage vare på deres eget liv, på deres egen skæb-

ne, og det vil sige, at ansvaret altså er løbet væk fra den enkelte over til de mange. Det betyder, siger jeg til hr. Søren Søndergaard, at ligegyldigheden tager over.

Man glemmer altså, at det er det enkelte menneske, der altid i sidste ende har ansvaret for sit eget liv. Altid. Det betyder ikke, at det her er et spørgsmål om et enten-eller. Det er simpelt hen et spørgsmål om, at man skal prøve at opnå noget, for jeg erkender og respekterer det velfærdssamfund, vi har. Det har vi et kolossalt ansvar for i Det Konservative Folkeparti, og det vil jeg ikke grundlæggende ændre ved. Jeg vil godt bevare velfærdssamfundet, og der bliver man altså nødt til at tage den diskussion.

Udgangspunktet – i hvert fald for Det Konservative Folkeparti – er altid det enkelte menneske, ikke systemet. Vi skal sørge for, at systemerne tilpasses mennesket og ikke omvendt, derfor skal man ikke putte folk i kasser, og det er simpelt hen udgangspunktet for den diskussion, vi håber kommer nu her.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Jeg skal lade være med at kommentere hr. Frank Dahlgaard – det vil være i strid med forretningsordenen, lige så vel som jeg går ud fra, at det, hr. Dahlgaard gjorde, næsten også var i strid med forretningsordenen – men kun sige, at jeg ikke ved, hvad man diskuterer en sen aften i Snapstinget. Der befinder jeg mig ikke. Jeg er ude og diskutere værdier i offentlige møder rundtomkring, og hvor hr. Frank Dahlgaard befinder sig – det er måske i Snapstinget – skal jeg jo ikke blande mig i.

Jeg skal kun sige til hr. Brian Mikkelsen, at det vel også er væsentligt, når hr. Brian Mikkelsen stiller sig op her og bliver ved med, at der er et samfundstryk, og at folk føler sig det ene og det andet og det syvende, at spørge: Hvor er trykket omkring efterlønnen?

Det er da ikke samfundet, der kommer og siger til hr. Jensen: Nu skal du have efterløn. Man giver da et valg. At der så er nogle erhvervs-mennesker rundtomkring, der smider folk ud, fordi de ikke kan forstå, at man jo ikke kan være 22 år gammel og have 30 års erfaring og derfor ikke kan bruges på arbejdsmarkedet, er jo en anden diskussion. Samfundet har da ikke ved sit velfærdssystem, f.eks. efterlønnen, lagt et pres på folk. Man har givet folk en valgmulighed, og den vil Det Konservative Folkeparti